

Geri dönüşümde yükselen alevler!

Avrupa'dan Türkiye'ye gönderilen atıklar son dönemde rekor bir düzeye ulaşırken, geri dönüşüm tesislerinde çıkan yangınların artışı dikkati çekti!

28.12.2020 - 07:00 | Güncelleme: 28.12.2020 - 07:03 | Gökhan Kam

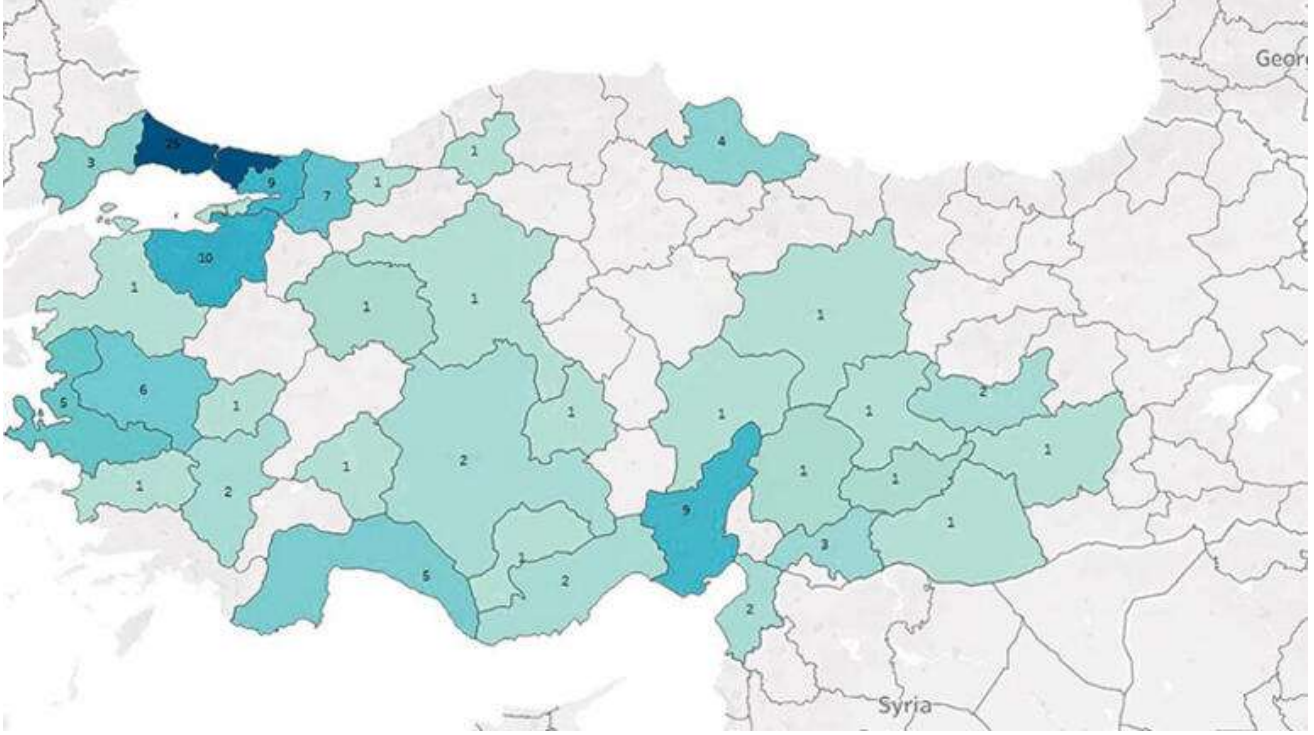
Türkiye'ye Avrupa'dan gönderilen atıkların rekor düzeye ulaştığı son dönemde, geri dönüşüm tesislerinde çıkan yangınların artışı da dikkat çekti. 'Tuhaf yangınları' haritaya döken Doç. Dr. Sedat Gündoğdu, "Son 1 yılda 63 yangın çıkmış. 3 yılda 132 yangın var. Yılda 3-4 defa yanan fabrikalar var. İthal edilen çöplerin bir kısmı bu şekilde yakılarak bertaraf ediliyor. Bu fabrika yangınları bazı ülkelerde Interpol raporlarında suç olarak geçiyor" dedi. Marmara Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü'nden Prof. Dr. Barış Çallı da ithal edildikten sonra geri dönüştürülmesi maliyet gerektiren atıkların yakıldığını belirterek, yakılan plastiklerin çevreye kanserojen gazlar saçtığına dikkat çekti.

'Kasıtlı olabilir'

Mikroplastik kirliliğiyle ilgili araştırmalar yapan Çukurova Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi'nden Doç. Dr. Sedat Gündoğdu, Türkiye'de son 3 yılda artan plastik ve geri dönüşüm fabrikalarında çıkan yangınları gösteren bir harita hazırladı. Türkiye'de geri dönüşüm tesislerinde son 3 yılda 132 yangın meydana geldiğini tespit eden Gündoğdu, bu yangınların kasıtlı çıkarılmış olabileceğine dikkat çekti. Türkiye'ye ithal edilen çöplerin bir kısmının bu yangınlarla ortadan kaldırıldığını savunan Gündoğdu, tespitlerini Milliyet'e şöyle anlattı:

"Bilerek yakma genelde geri dönüşüm tesislerinde gerçekleşiyor. Yanan işletmelerin bir kısmının Interpol tarafından yayımlanan raporda da belirtildiği gibi plastik çöp ithalatıyla bir ilişkisi olabilir. Sadece 2020'de 63 yangın çıkmış. Bu veriler, benim basına yansıyan yangınları analiz ederek ulaştığım veriler. Bu kadar sık yangın normal değil. Bu yangınları bilerek de çıkarıyor olabilirler. Bildiğim fabrikalar var. Yılda 3 - 4 defa yangın çıkıyor. Bu fabrika yangınları bazı ülkelerde Interpol raporlarında suç olarak geçer. İthal edilen çöplerin bir kısmı bu şekilde yakılarak bertaraf ediliyor. Atık plastikler yandığı zaman her 1 tonundan

1 tona yakın karbondioksit çıkıyor. Sadece karbondioksit de değil. Bunun içinde, dioxin, ağır metal, furan, PCB gibi kimyasallar var. Bunların hepsi kanserojen, hormon bozucu.. Hatta öldürücü rahatsızlıklara neden olabiliyor. Astım krizine neden olabiliyor. Bu yanan plastikler etrafa partikül ve kimyasal madde salıyor. Yakın yerde tavuk çiftliği varsa, etine, yumurtasına bulaşiyor. Tarla varsa ne yetişiyorsa onların içinde kalıyor. Bunların çoğu kalıcı organik kirletici.”

Atık ithalatı 173 kat arttı

Greenpeace verilerine göre, Türkiye, Avrupa'dan plastik çöp almada birinci oldu. Avrupa Birliği ülkelerinden 2019'da ithal edilen 14 milyon ton atığın 582 bin 296'sı plastikti. 2019'da plastik atık ithalatı en yüksek seviyeye ulaşarak aylık ortalama 48 bin 500 tona yükseldi. Bunun ilk 5'i İngiltere, İtalya, Belçika, Almanya ve Fransa'dan gelen atıklar. 2004'den bugüne plastik atık ithalatımız 173 kat arttı. Bu her gün 213 kamyon dolusu plastiğin ülkemize boşaltılması demek.

'Çevre ve sağlık sorunu oluşur'

Marmara Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü'nden Prof. Dr. Barış Çallı, Türkiye'nin son yıllarda ciddi şekilde yurt dışından geri dönüşümlü plastik atık aldığına dikkat çekti:

"Plastikler geldiğinde bu tesislerde muhtemelen elemeyen geçiyor. Yüzde 100'ü de geri dönüştürülebilir kalitede bulunmuyor.

Geri dönüştürülemeyen atıklar birikiyor. Ya Adana'daki gibi geceleri yol kenarına döküyorlar ya da olayın sigorta boyutu varsa tesisi yakıyorlar. Böylece para verip bertaraf ettirmesi gereken plastikten kurtuluyor. Geri dönüşümü olmayan plastiklerin açıkta yanması çevre ve sağlık sorunlarına yol açar, PVC'lerden kanserojen gaz çıkar."

'Denetim olmalı'

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Çevre Mühendisleri Odası Başkanı Ahmet Duran Kahraman: "1 yılda 132 fabrika yangınının çıkması denetimsizliğin göstergesi. Bu yangınlarda çıkan karbonlar, kanserojen buharlar var. Yanan kağıt, karton, tahta parçası da olsa bir karbon yayılımıdır."

Günlerce yanmıştı

Türkiye'nin atık ithalatında yaşanan artış, çevre örgütlerince sık sık gündeme getirilmiş, Adana'da yol kenarında yakılan İngiliz çöpleri büyük tepki toplamıştı. MHP Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan da geçtiğimiz ay Meclis'te yaptığı açıklamayla atık ithalatının durdurulmasını talep etmişti.